

2012-10-08

NR/OEM
Henrik von Hofsten
Olof Klingnéus

Läsanvisningar ”Arbetsutbudseffekter av förändringar i kommunala skattesatser”

Leveransen av uppdraget ”Arbetsutbudseffekter av förändringar i kommunala skattesatser” är uppdelad i två dokument. Ett exceldokument som innehåller tabeller, ”Tabellskal_lev.xls”, och detta dokument som består av läsanvisningar till nämnda tabeller samt hänvisningar till referenslitteratur. Exceldokumentet innehåller tolv flikar där simuleringarna av varje enskilt scenario, kommunala skattesatsen – en krona, + en krona, + 10 procent samt + 25 procent, upptar tre flikar var.

Budgeteffekt

Löneinkomst

I löneinkomst fångar vi den förändring som blir följden av ändrat antal arbetade timmar och/eller ändrad sysselsättningsstatus. Löneinkomst simuleras som en kombination av antal arbetade timmar och timlön.

Slutlig skatt

Slutlig skatt innehåller summa förändring av skatt. Här fångar vi den förändring i antal arbetade timmar, sysselsättningsstatus samt även förändringar bland skattepliktiga transfereringar, som påverkar den beskattningsbara inkomsten. Ett positivt tal innebär en skattehöjning för individen och ett negativt tal innebär en skatteminskning.

Statlig skatt

För år 2013 är den statliga skatten 20 procent på inkomster över 413 400 kronor samt ytterligare 5 procent på inkomster över 592 000 kronor (den s k värnskatte). De effekter som noteras här är hänförliga till ett ändrat arbetsutbud som ger förändring på den beskattningsbara inkomsten.

Kommunal skatt

Varje individ som ingår i FASIT-simuleringen har den kommunala skattesatsen för den kommun individen är skriven i. Det är de senast kända skattesatserna som används, vilket innebär att det är 2012-års skattesats som används i simulering av år 2013.

Begravningsavgift

Alla individer måste betala begravningsavgift och den varierar mellan individerna. De effekter som noteras här är hänförliga till ett ändrat arbetsutbud som ger förändring på den beskattningsbara inkomsten.

Kyrkoavgift

De individer som är medlemmar i Svenska kyrkan betalar kyrkoavgift. Denna avgift är uttryckt i procent av beskattningsbar inkomst. Förändringar som påverkar beskattningsbar inkomst, t e x ändrad löneinkomst eller ändrad

skattepliktiga transfereringar, får också effekt på kyrkoavgift. Denna avgift ingår inte i beräkningen av disponibel inkomst eftersom medlemskapet är frivilligt.

Skattereduktion på kapital

Om man har negativa kapitalinkomster får man skattereduktion på 30 procent av kapitalinkomsterna upp till 100 000. På de negativa kapitalinkomsterna som överstiger 100 000 kronor får man en skattereduktion på 21 procent (70 procent av 30 procent). Man kan inte få mer skattereduktion på kapital än vad man betalt i statlig-, kommunal- och fastighetsskatt samt fastighetsavgift. Den statistiska effekten som finns beror på skattereduktionsutrymmet har förändrats p g a ändrad kommunal skattesats.

Eftersom skattereduktionerna är uttryckta i negativa tal så visar en förändring med ett positivt tal att skattereduktionen har minskat och vice versa.

Skattereduktion arbetsinkomst

De som har en arbetsinkomst kan erhålla en skattereduktion, det s k jobbskatteavdraget. För de som är 65 år eller yngre bildas skattereduktionen genom ett underlagsbelopp som sedan reduceras med grundavdraget. Det återstående underlagsbeloppet multipliceras med den kommunala skattesatsen. För individer som är äldre än 65 år och har arbetsinkomster är skattereduktionen mer förmånligt utformad och inte kopplad till grundavdraget eller den kommunala skattesatsen. Vid beräkningen av slutlig skatt får en individ inte erhålla en större skattereduktion än man har betalt in i kommunal skatt. Däremot redovisas hela den beräknade skattereduktionen under denna rubrik.

Eftersom skattereduktionerna är uttryckta i negativa tal så visar en förändring med ett positivt tal att skattereduktionen har minskat och vice versa.

Outnyttjad skattereduktion

Det finns individer som i utgångsläget inte haft möjlighet att göra en skattereduktion med hela beloppet, eftersom de inte betalat in tillräckligt mycket skatt. Vid en simulering med en höjd kommunal skattesats ”upplöses” hela eller delar av denna outnyttjade skattereduktion.

Ett negativt tal visar att delar av den outnyttjade skattereduktionen har blivit tillgänglig för skattereduktion.

Arbetsmarknadsstöd/sjukpenning

Simulering av ersättning från A-kassa eller aktivitetsstöd samt sjukpenning påverkas inte direkt vid förändrad kommunal skattesats. Den marginella effekten som redovisas här härstammar från att några individer går från arbetslöshet respektive sjukpenning till gruppen övriga.

Skattefria transfereringar

Bland skattefria transfereringar, ekonomiskt bistånd undantagen, är effekterna av förändrade kommunala skattesatser mycket små. Detta beror på det faktum att ersättningsnivåerna till dessa system inte baseras på disponibel inkomst, utan inkomstmått som inte tar hänsyn till skattenivån. De små förändringar vi ser här är följda av att inkomstnivåerna för hushåll har påverkats i och med ändrat arbetsutbud.

Vad gäller ekonomiskt bistånd ser vi något större effekter. Detta beror på att denna transfereringsform tar hänsyn till hushållets disponibla inkomst, och denna

påverkas på ett tydligt sätt vid ändring av kommunal skattesats. Denna del syns på den statiska effekten. Till detta kommer också arbetsutbudseffekten där individer flyttar framförallt från sysselsatta, men även från sjukpenning och arbetslöshet, till ”övrigt”-kategorin, vilket innebär att de i högre grad än tidigare har möjlighet att erhålla ekonomiskt bistånd.

Disponibel inkomst

Disponibel inkomst visar hushållens förändrade inkomstnivå till följd av ändringarna i den kommunala skattesatsen.

Arbetsgivaravgifter (skattedel)

Den del av arbetsgivaravgifterna som överstiger det som används av de sociala transfereringarna (försäkringsdel) simuleras i FASIT-modellen. I redovisningen återfinns alltså enbart skattedelen av arbetsgivaravgifterna. Denna skattedel interagerar med en sysselsättningsförändring så effekten uppstår endast vid en förändring av arbetsutbudet.

Moms + punktskatter (avser endast arbetsutbudseffekten)

Att vi simulerar en höjd kommunal skattesats, som innebär att hushållen får en lägre disponibel inkomst, skulle kunna antas leda till att moms och punktskatter skulle minska. I FASIT antas dock denna del vara oförändrad då den högre skatteintäkten som blir följden, används av staten och denna användning genererar samma moms- och punktskatteintäkter. Det som återfinns är endast den förändring av arbetsutbudet som leder till en förändrad disponibel inkomst. För att skatta hur stor del av den disponibla inkomsten som går till och moms och punktskatter används en andel som Konjunkturinstitutet redovisar. Andelen för år 2013 uppgår till 21,43 procent.

Kommunal budgeteffekt

Den kommunala budgeteffekten räknas fram genom följande summering:

Kommunal skatt + Begravningsavgift + Ekonomiskt bistånd

Statlig budgeteffekt

Den statliga budgeteffekten räknas fram genom följande summering:

Statlig skatt + Skattereduktion på kapital + Skattereduktion arbetsinkomst + Outnyttjad skattereduktion - Arbetsmarknadsstöd - Sjukpenning - Bostadsbidrag - BTP - Särskilt BTP - Äldreförsörjningsstöd + Arbetsgivaravgifter (skattedel) + Moms/punktskatter (avser endast arbetsutbudseffekten)

Självfinansieringsgrad

Normalt är självfinansieringsgraden ett mått på hur stor del av en reform som kan finansieras genom ett ökat arbetsutbud. Självfinansieringsgraden erhålls genom att dividera den totala budgeteffekten som kommer från ett ändrat arbetsutbud genom den totala statiska budgeteffekten. I fallet med en sänkning av den kommunala skattesatsen ger det att cirka 24 procent av den statiska budgeteffekten/kostnaden kan finansieras genom ett ökat arbetsutbud. Då vi höjer den kommunala skattesatsen blir effekten den omvända och modellen ger en negativ självfinansieringsgrad. Den kan tolkas som andelen av reformen som inte leder till ökade intäkter för staten på grund av ett minskat arbetsutbud.

Arbetsutbudseffekt

Sammanfattning

Tabellen visar arbetsutbudseffekter avseende förändring av arbetade timmar, sysselsättning, BNP samt utanförskap. Då individen i modellen kan ingå i någon av grupperna; sjuk- eller aktivitetsersättning, sjukskrivna eller arbetslösa ger redovisningen en grupp ”övriga”. Denna grupp är individer med bland annat ekonomiskt bistånd, föräldrapenning, personer som försörjs av någon annan etc. Förutom för grupperna ”sysselsatta” och ”övriga” är det mycket marginella skillnader.

Effekter på budget/fördelning

Här återfinns budget- respektive fördelningseffekter före och efter reformen uppdelat på direkt (statisk effekt) och på lång sikt (dynamisk effekt, nytt jämviktsläge). Fördelningseffekterna av reformen redovisas utifrån några mått som beskriver hur fördelningen av disponibel inkomst har förändrats. Måtten som redovisas är Gini-koefficienten, decilgräns 9 relativt decilgräns 2 samt andelen under halva median eller under 60 % av median.

Arbetade timmar

Tabellen visar arbetsutbudseffekter på arbetade timmar och sysselsättningsstatus fördelat på individkaraktäristiska; kön, inkomstkvartil, sysselsättningsgrad, familjetyp och ålder. Andel av total förändring i timmar (%) visar varje underkategoris bidrag till den totala förändringen i antalet timmar. Underkategoriernas andelar summerar till 100 %.

”I arbete före/efter: andel av förändring timmar (%)” visar hur stor andel av förändringen av arbetade timmar som kan tillskrivas individer som arbetar före och efter en reform. 100 minus den redovisade andelen, ger den andel av förändringen som kan tillskrivas individer som byter status till/från arbete.

För gruppen som är i arbete både före och efter reformen (”Arbetade timmar, givet arbete före/efter”) redovisas förändring i arbetade timmar, förändring av helårsarbetskrafter samt andel av total förändring i timmar. Med andra ord hur stor del av förändringen som tillskrivs de som arbetar och inte har ändrat sin sysselsättningsstatus efter reformen. Andelarna summerar till 100 för respektive underkategori. När urvalet begränsas till individer som arbetar före och efter reform görs en ny kvartilindelning baserad endast på det begränsade urvalet.

Riksnorm

I tabellen redovisas procentuell fördelningen av disponibel inkomst efter boendeutgifter relativt riksnormen i försörjningsstödet, före och efter reform (statisk och dynamisk effekt). För varje hushåll i urvalet har personliga och gemensamma kostnader räknats fram utifrån normen. Därefter har andel disponibel inkomst efter boendeutgifter relativt denna fiktiva norm beräknats. Detta kan ses som hur andelen som lever på existensminimum förändras i de olika reformerna.

Riksnormen i försörjningsstöd fastställs av regeringen och uppgifter avseende år 2012 har använts:

Riksnormen 2012

Personliga kostnader inom norm

Hemmavarande barn och skolungdom

	0 år	1–2 år	3 år	4–6 år	7–10 år	11–14 år	15–18 år	19–20 år
Summa pers. kostn.	1720	1960	1710	1960	2 390	2810	3220	3250
dito utan lunch	1590	1780	1530	1710				

Vuxna

	Ensamstående vuxen	Samman- boende
Summa pers. kostn.	2920	5270

Gemensamma hushållskostnader inom norm

	1 <i>pers</i>	2 <i>pers</i>	3 <i>pers</i>	4 <i>pers</i>	5 <i>pers</i>	6 <i>pers</i>	7 <i>pers</i>
Summa gemens. kostn	920	1030	1300	1480	1690	1930	2100

Riksnormen tar hänsyn till

- hur många personer som finns i hushållet
- ålder på barn och skolungdomar
- om barn och skolungdomar äter lunch hemma
- om vuxna är ensamstående eller sambo

Riksnormen innehåller kostnader för

- livsmedel
- kläder och skor
- fritid och lek
- hygien
- barn- och ungdomsförsäkring
- förbrukningsvaror
- dagstidning
- telefon
- tv-avgift

Källa:

<http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktband/forsorjningsstod/riksnormen>

Referenslitteratur

”Arbetsutbudseffekter av ett förstärkt jobbskatteavdrag och förändrad statlig inkomstskatt ”

<http://www.regeringen.se/content/1/c6/15/63/16/e26a8d90.pdf>

”Arbetsutbudseffekter av reformer på inkomstskatteområdet 2007-2009”

<http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/12/54/55/8ee9b6d2.pdf>

”En skattepolitik för både innan och utanförskapet”

http://www.sns.se/sites/default/files/skattepolitik_lennart_flood.pdf

”Jobbskatteavdraget”

http://www.riksrevisionen.se/PageFiles/1652/RiR_2009_20.pdf

”SWEtaxben: A Swedish Tax/benefit Micro Simulation Model and an Evaluation of a Swedish Tax Reform.”

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/19473/1/gupea_2077_19473_1.pdf